

บทที่ 3 การปรับปรุงโครงสร้างหนี้

3.1 ความเป็นมาในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

นับแต่ปลายปี 2540 เป็นต้นมา ประเทศไทยประสบกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ซึ่งเป็นผลมาจากการขาดสภาพคล่องในระบบเศรษฐกิจ ทำให้เกิดปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งการปรับปรุงโครงสร้างหนี้เป็นแนวทางหนึ่งที่ทางการนำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้เสียดังกล่าว สรุปความเป็นมาของการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ได้ดังนี้

1) ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้และหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าหลักประกันของสถาบันการเงิน เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2541 มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดวิธีการเบื้องต้นที่สถาบันการเงินพึงปฏิบัติในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ โดยสนับสนุนให้สถาบันการเงินมีการกำหนดนโยบาย วิธีการ และขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

2) คณะกรรมการร่วมภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ (กรอ.) ได้มีมติวันที่ 2 มิถุนายน 2541 ให้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (คปน.) ขึ้น โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการฯ เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2541 โดยมีผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นประธาน นายศิวัชร ทรนทรานนท์เป็นรองประธาน ประธานสมาคมธนาคารไทย สมาคมธนาคารต่างชาติ สมาคมบริษัทเงินทุน สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยเป็นกรรมการ โดยคณะกรรมการมีหน้าที่กำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมให้การเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ระหว่างภาคเอกชนและสถาบันการเงินเกิดผลโดยเร็ว

3) คปน. ได้ตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ขึ้น โดยมีนายศิวัชร ทรนทรานนท์เป็นประธาน ผู้แทนจากสมาคมธนาคารไทย สมาคมธนาคารต่างชาติ สมาคมบริษัทเงินทุน สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นอนุกรรมการ เพื่อทำหน้าที่ในการติดตามการเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในรายละเอียด

4) คณะกรรมการร่วมภาครัฐและภาคเอกชนได้มีมติ เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2541 ให้จัดตั้งคณะอนุกรรมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้จังหวัด โดยใช้กลไก กรอ.จังหวัด และได้มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการภายใต้การสนับสนุนของธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้มอบหมายให้สำนักงานภาคของธนาคารได้แก่ สำนักงานภาคเหนือตั้งอยู่ที่จังหวัด

เชียงใหม่ สำนักงานภาคใต้ตั้งอยู่ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และสำนักงานภาคตะวันออก เชียงเหนือตั้งอยู่ที่จังหวัดขอนแก่น ให้การสนับสนุนแก่จังหวัดในเขตความดูแลของสำนักงานภาค สำนักงานใหญ่จะเป็นผู้ให้การสนับสนุน

5) การจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2541 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกข้อบังคับตั้งสำนักงานคณะกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (สปน.) ขึ้นเป็นหน่วยงานหนึ่งในธนาคารจนถึงปัจจุบัน โดยขึ้นตรงต่อผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ทำงานตามที่ สปน. และคณะกรรมการ สปน. มอบหมาย เพื่อทำหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ ติดตาม เสนอแนะ วางแนวทาง เพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และเป็นตัวกลางในการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

3.2 ความหมายของการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามหลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย หมายถึง การแก้ไขหนี้ทั่วไปที่ไม่มีปัญหาและหนี้ที่มีปัญหา เพื่อให้สถาบันการเงินมีโอกาสได้รับชำระหนี้คืนสูงสุด หรือเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการดำเนินกิจการต่อไปทั้งของลูกค้าหนี้และสถาบันการเงิน โดยเฉพาะลูกหนี้ของสถาบันการเงินที่ประสบปัญหาชำระหนี้เนื่องจากผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจ แต่ยังมีแนวโน้มที่จะดำเนินธุรกิจต่อไปได้

3.3 แนวทางปฏิบัติในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินของสายปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทย มีดังนี้

(1) วัตถุประสงค์ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงิน มีวัตถุประสงค์เพื่อลดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ทำให้สถาบันการเงินมีฐานะการเงินที่มั่นคงและมีเงินกองทุนตามกฎหมายอย่างเพียงพอ

(2) ขั้นตอนการวิเคราะห์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้

- 1) หาสาเหตุหนี้ที่มีปัญหาและเหตุผลที่มีการจ่ายชำระดอกเบี้ยและ/หรือต้นเงินล่าช้ากว่ากำหนด
- 2) ดูความรุนแรงของปัญหา และความเสียหายทางการเงินของลูกค้าหนี้ โดยพิจารณาจากงบการเงิน งบกระแสเงินสด และการประมาณทางการเงิน แล้วแต่กรณี รวมทั้งการ

ประเมินสถานการณ์ทางการตลาด ตลอดจนสภาพแวดล้อมที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับฐานะและการดำเนินงานของลูกค้า

ทั้งนี้ แนวคิดหรือสมมติฐานเกี่ยวกับการประมาณการกระแสเงินสด ควรตั้งอยู่บนความสมเหตุสมผลและความเป็นไปได้ ทั้งนี้ ในการประมาณการกระแสเงินสดข้างต้น ไม่ให้สถาบันการเงินนำกระแสเงินสดที่ยังไม่มีความแน่นอนว่าจะได้รับ ได้แก่ เงินต้นหรือสิทธิในการปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ย หากกิจการของลูกค้าขึ้นตัวขึ้น หรือสิทธิในการแปลงสภาพหุ้นกู้แปลงสภาพ เป็นต้น มารวมในการคำนวณมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสด

3) คาดการณ์เกี่ยวกับการรับชำระหนี้คืนเต็มจำนวนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยในกรณีที่มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้และกรณีที่ไม่มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

4) ประเมินคุณภาพการบริหารของลูกค้า โดยมุ่งเน้นประสิทธิภาพขององค์กร ในกรณีที่จำเป็น อาจต้องมีการปรับโครงสร้างองค์กรใหม่ เช่น การเปลี่ยนโครงสร้างของผู้ถือหุ้น กรรมการ ผู้บริหาร การจัดระบบการบริหารใหม่

5) พิจารณาความครบถ้วนของเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหนี้

6) ประเมินมูลค่าหลักประกัน (ถ้ามี) ตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนด

7) พิจารณา ข้อสรุป และการอนุมัติเกี่ยวกับเงื่อนไขผ่อนปรนที่ควรให้ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ได้แก่ การลดอัตราดอกเบี้ย การลดเงินต้น การลดดอกเบี้ยที่ลูกค้าค้างชำระและการขยายเวลาการชำระหนี้ เป็นต้น ทั้งนี้ เงื่อนไขดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับอายุโครงการของลูกค้า (Economic Life) หรือระยะเวลาการให้บริการของโครงการลูกค้า รวมทั้งสอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า และช่วยทำให้ฐานะการเงินของลูกค้าดีขึ้นจนมีความสามารถจ่ายชำระหนี้คืนภายใต้เงื่อนไขที่มีการปรับปรุงใหม่ได้ตลอด

8) จัดทำตารางแสดงการชำระหนี้คืนหลังการปรับปรุงเงื่อนไขการชำระหนี้ที่สอดคล้องกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า

9) จัดทำรายละเอียดเงื่อนไขทางการเงินต่างๆ เช่น การห้ามจ่ายเงินปันผล การลดทุน เพื่อให้ผู้ถือหุ้นเดิมรับภาระในส่วนนี้ก่อนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ การให้เพิ่มทุน การสงวนสิทธิสำหรับการปรับอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นตามความสามารถในการจ่ายชำระหนี้ของลูกค้า เป็นต้น

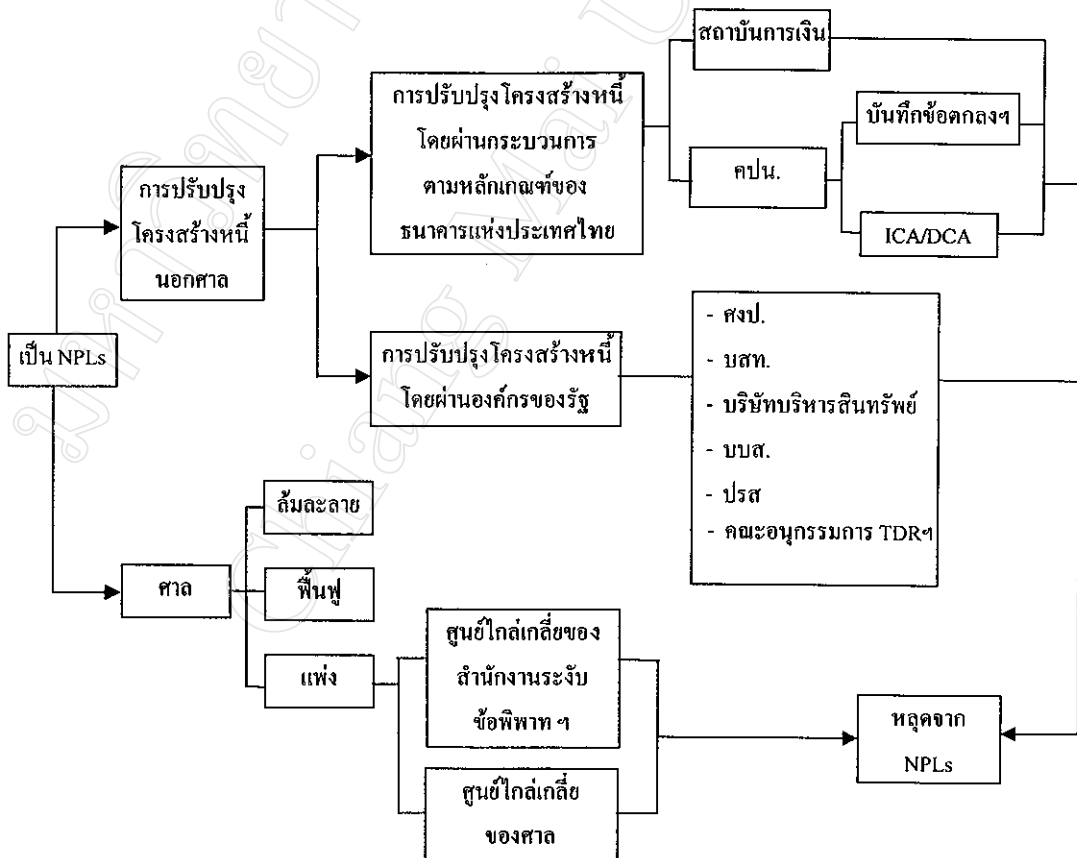
10) จัดทำเอกสารหลักฐานและสัญญาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้ครบถ้วนและมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย

11) กรณีมีการให้กู้ยืมเงินเพิ่มเติมภายหลังการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ สถาบันการเงินจะต้องระบุวัตถุประสงค์ประสงค์ของการใช้เม็ดเงินใหม่อย่างชัดเจน ซึ่งจะต้องไม่ใช่การนำเม็ดเงินใหม่ที่ผู้เพิ่มมาใช้เพื่อชำระหนี้เดิม

(3) กระบวนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

การปรับปรุงโครงสร้างหนี้เป็นวิธีการหนึ่งที่จะลดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสถาบันการเงิน โดยถือว่าเป็นการเจรจาร่วมกันระหว่างสถาบันการเงินที่เป็นเจ้าหนี้และลูกหนี้ที่กู้เงินจากสถาบันการเงินนั้นๆ ดังนั้น จึงจัดเป็นการเจรจาดกกลางกันนอกศาล แต่ถ้าสถาบันการเงินที่เป็นเจ้าหนี้ไม่สามารถตกลงกับลูกหนี้ได้ ก็อาจมีการฟ้องร้องต่อศาลเพื่อให้ลูกหนี้ชำระคืนเงินกู้แก่สถาบันการเงินที่เป็นเจ้าหนี้ (แผนภูมิที่ 3.1)

แผนภูมิที่ 3.1 การแก้ปัญหา NPLs ของสถาบันการเงิน ไทย

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ในที่นี้ จะพิจารณาถึงการปรับปรุงโครงสร้างหนี้นอกศาล ซึ่งถือได้ว่าสถาบันการเงินที่เป็นเจ้าหนี้และลูกหนี้พร้อมที่จะเจรจาตกลงปัญหาหนี้ที่เกิดขึ้น สามารถแยกพิจารณาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้นอกศาลได้เป็น 2 ประเด็น ได้แก่ การปรับปรุงโครงสร้างหนี้โดยผ่านกระบวนการตามหลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย และการปรับปรุงโครงสร้างหนี้โดยผ่านองค์กรของรัฐ สรุปได้ดังนี้

3.1 การปรับปรุงโครงสร้างหนี้โดยผ่านกระบวนการตามหลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย แบ่งออกเป็น

(1) การปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับเจ้าหนี้สถาบันการเงินโดยตรง

1) การเตรียมตัวของลูกหนี้

ลูกหนี้สำรวจธุรกิจของตนเองในเบื้องต้นว่ามีศักยภาพที่จะทำธุรกิจต่อไป และมีแนวทางที่จะแก้ไขปัญหานี้ค้างค้างอย่างไร ซึ่งอาจจะหาแนวทางการแก้ไขไว้หลายแนวทางเพื่อจะนำไปหารือกับเจ้าหนี้สถาบันการเงินต่อไป ทั้งนี้ ในการสำรวจตนเองควรจะพิจารณาถึงเอกสารหลักฐานที่จะนำไปชี้แจงให้เจ้าหนี้เข้าใจถึงสถานการณ์ตนเอง

2) การหารือระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้สถาบันการเงิน

เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหานี้ที่เกิดขึ้น โดยสถาบันการเงินแต่ละแห่งได้กำหนดนโยบาย มาตรการ ระเบียบวิธีปฏิบัติ ขั้นตอนต่างๆ ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

3) การทำสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้

เมื่อเจรจาตกลงกันได้แล้ว ทั้งสองฝ่ายทำสัญญาร่วมกันเพื่อถือปฏิบัติและใช้เป็นหลักฐานในการรับสิทธิประโยชน์จากทางการ

4) ยื่นเอกสารเพื่อขอรับสิทธิประโยชน์

เมื่อดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไว้แล้ว ให้ยื่นเอกสารหนังสือรับรองการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ตัวอย่างลายมือชื่อผู้มีอำนาจลงนามของเจ้าหนี้สถาบันการเงิน สำเนาหลักฐานการให้สินเชื่อ สัญญาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ต่อสำนักงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในแต่ละพื้นที่ เพื่อขอยกเว้นหรือลดภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ค่าธรรมเนียมในการโอนหรือจำนอง อสังหาริมทรัพย์ ตลอดจนอากรแสตมป์

(2) การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามกระบวนการของคณะกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (คปน.)

ในกรณีที่เจ้าหนี้และ/หรือลูกหนี้ประสงค์จะให้ธนาคารแห่งประเทศไทยโดยสำนักงานคณะกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (สปน.) และสำนักงานภาคของธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นผู้ประสานงานในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ลูกหนี้มีวิธีการเตรียมตัว เช่นเดียวกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับเจ้าหนี้สถาบันการเงินโดยตรง แต่ในการเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ คณะกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (คปน.) ได้กำหนดหลักการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (Framework for Corporate Debt Restructuring in Thailand – Bangkok Framework) จัดทำโดยตัวแทนเจ้าหนี้ซึ่งประกอบด้วย สมาคมธนาคารไทย สมาคมบริษัทเงินทุน และสมาคมธนาคารต่างชาติ กับตัวแทนของลูกหนี้ ซึ่งประกอบด้วยสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ได้จัดทำหลักการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้ที่มีเจ้าหนี้หลายราย ทั้งนี้ ไม่มีข้อกำหนดบทลงโทษสำหรับสมาชิกที่ไม่ปฏิบัติตามหลักการดังกล่าวที่ตกลงกัน นอกจากนั้น ได้กำหนดกระบวนการและกรอบเวลาไว้อย่างชัดเจน ตามสัญญาระหว่างเจ้าหนี้ สัญญาระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ และบันทึกข้อตกลงในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ดังนี้

- สัญญาระหว่างเจ้าหนี้ว่าด้วยการลงมติในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และผู้ชี้ขาด (Inter – Creditor Agreement on Restructure Plan Votes and Executive Decision Panel – ICA) ที่ลงนามโดยตัวแทนเจ้าหนี้ดังกล่าว เพื่อดอกงในเรื่องหลักเกณฑ์ในการลงมติและผู้ชี้ขาดในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของลูกหนี้ที่มีภาระหนี้ร่วมกัน

- สัญญาระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ว่าด้วยกรรมวิธีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (Debtor – Creditor Agreement on Debt Restructuring Process – DCA) เป็นสัญญาที่ลูกหนี้และเจ้าหนี้ลงนามร่วมกัน เพื่อดอกงให้มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คปน. กำหนด ใช้สัญญานี้กับลูกหนี้ขนาดใหญ่ หรือลูกหนี้ที่มีเจ้าหนี้หลายราย ทั้งนี้ การลงมติและผู้ชี้ขาดในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้จะเป็นไปตาม ICA ดังกล่าวข้างต้น โดยมีบทลงโทษสมาชิกที่ไม่ปฏิบัติตามสัญญาที่กำหนด

- บันทึกข้อตกลงในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เป็นบันทึกที่ใช้ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำหรับลูกหนี้รายย่อย รายเล็ก ตลอดจนถึงรายกลางที่ไม่มีเจ้าหนี้ต่างประเทศ มีการกำหนดขั้นตอนในการคัดเลือกลูกหนี้ มีการกำหนดกรอบระยะเวลาในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้และกระบวนการใกล้เคียงตามที่ คปน. กำหนด

ทั้งนี้ สัญญา DCA / ICA และบันทึกข้อตกลงในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้นำหลักการต่างๆหลายประการจาก The Framework for Corporate Debt Restructuring in Thailand (Bangkok Framework) และ London Approach ซึ่งเป็นหลักการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ระดับสากลที่ไม่มีผลผูกมัดทางกฎหมายมาใช้ เช่น การเรียกประชุมระหว่างลูกหนี้และเจ้าหนี้ การว่าจ้างที่ปรึกษาทางการเงิน การร่างและเสนอแผนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ แต่นอกเหนือจาก Bangkok Framework และ London Approach สัญญา DCA / ICA ได้กำหนดวิธีการลงมติในแผนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามเสียงส่วนมากของกลุ่มเจ้าหนี้ กำหนดให้มีกระบวนการไกล่เกลี่ยสำหรับกรณีที่ลูกหนี้หรือเจ้าหนี้ประสบปัญหาในการเจรจาหรือ กำหนดให้มีกระบวนการชี้ขาดเพื่อตัดสินในแผนในกรณีที่เจ้าหนี้มีมติที่ไม่ชัดเจนในการรับ/ไม่รับแผน และที่สำคัญที่สุด สัญญา DCA / ICA ได้กำหนดบทลงโทษสำหรับกรณีที่เจ้าหนี้ไม่ปฏิบัติตามสัญญาด้วย

3.2 การปรับปรุงโครงสร้างหนี้โดยผ่านองค์กรของรัฐ

เป็นกระบวนการที่ทางรัฐบาลได้ออกกฎหมายพิเศษเพื่อให้มีหน่วยงานรับผิดชอบในการแก้ไขหนี้ที่มีปัญหา ก่อนเข้ากระบวนการในศาล ซึ่งนับตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา รัฐบาลได้ออกพระราชกำหนดจัดตั้งหน่วยงานต่างๆเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ประกอบด้วย องค์กรเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ปรส.) บริษัทบริหารสินทรัพย์ สถาบันการเงิน (บบส.) คณะอนุกรรมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้จังหวัด บริษัทบริหารสินทรัพย์เอกชน บริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย(บสท.) นอกจากนี้ ยังได้จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาทางการเงินสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประชาชน (สงป.) เพื่อให้คำแนะนำทางการเงินแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(SMEs)

นอกจากนี้ ยังมีกระบวนการในการพิจารณาในศาลซึ่งเป็นกระบวนการที่สถาบันการเงินไม่สามารถเจรจาดตกลงเพื่อให้มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ได้ จึงต้องมีการดำเนินคดีกับลูกหนี้อาจเป็นการดำเนินคดีทางแพ่ง หรือคดีล้มละลาย แต่ในกระบวนการยุติธรรมนี้ยังมีศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางการเงิน สำนักงานศาลยุติธรรมที่จะดำเนินการไกล่เกลี่ยให้ลูกหนี้และเจ้าหนี้ตกลงแก้ไขหนี้ ก่อนที่จะมีการพิจารณาคดีของศาลต่อไป หากการไกล่เกลี่ยไม่ประสบผลสำเร็จ

(4) ขั้นตอนการติดตามผลหลังการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ธนาคารพาณิชย์จะต้องจัดให้มีระบบการติดตามลูกหนี้ภายหลังการปรับปรุงโครงสร้างหนี้อย่างใกล้ชิดเป็นพิเศษ เพื่อให้แน่ใจว่าลูกหนี้จะสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขของสัญญาใหม่ได้ เช่น

- 1) กำหนดให้มีการจัดทำรายงานความคืบหน้าเสนอผู้บริหาร โดยรายงานนี้ จะต้องแสดงพัฒนาการล่าสุด แผนการปฏิบัติงานที่ทำอยู่ในปัจจุบันและแนวโน้มที่จะได้รับคืนในที่สุด
- 2) กำหนดให้ลูกหนี้จัดส่งงบการเงิน รวมทั้งกำหนดให้ลูกหนี้ต้องรายงานผลการปฏิบัติตามเงื่อนไขทางการเงินต่างๆ เช่น การห้ามจ่ายเงินปันผล การลดทุนและการเพิ่มทุน เป็นต้น
- 3) กำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระหนี้ตามสัญญาหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขปรับปรุงโครงสร้างหนี้

3.4 วิธีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

สำหรับวิธีการที่สถาบันการเงินใช้ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ อาจมีหลายวิธีหรือใช้หลายวิธีผสมกันเพื่อปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความจำเป็นและสถานภาพของลูกหนี้และนโยบายของสถาบันการเงินในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ นั้นๆ ดังนั้น วิธีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของแต่ละสถาบันการเงินจึงอาจแตกต่างกันได้ ซึ่งมีวิธีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยสรุปไว้ ดังนี้

- การลดอัตราดอกเบี้ยในสัญญาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้
- การขยายระยะเวลาการชำระหนี้ระยะยาวออกไปอีก
- การปรับหนี้ระยะสั้นเป็นหนี้ระยะยาว
- การลดต้นทุนและหรือดอกเบี้ยค้างรับ
- การรับ โอนทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันชำระหนี้
- การรับ โอนทรัพย์สิน โดยมีสัญญาให้สิทธิลูกหนี้ในการขอโอนกลับคืน
- การให้ระยะเวลาปลอดหนี้เงินต้นและหรือดอกเบี้ย
- การแปลงหนี้เป็นทุน

3.5 ประเภทของการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ หมายถึง การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ทั่วไปและการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา

- 1) การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ทั่วไป หมายถึง การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่ไม่มีส่วนสูญเสีย เช่น การลดอัตราดอกเบี้ยให้แก่ลูกหนี้ตามภาวะตลาด หรือเพื่อรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกหนี้ หรือการขยายระยะเวลาการชำระหนี้ออกไป โดยมีการตกลงให้มีระยะเวลาปลอดหนี้ โดยลูกหนี้ยังคงจ่ายชำระดอกเบี้ยในอัตราที่ระบุไว้ในสัญญาเดิม และสถาบันการเงินวิเคราะห์แล้ว คาดว่าจะได้รับชำระเงินต้นและดอกเบี้ยคืนครบถ้วนตามสัญญาการให้กู้ยืม

2) การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา หมายถึง การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีส่วนสูญเสียเนื่องจาก

2.1 มีการลดต้นหรือดอกเบี้ยค้างรับที่บันทึกเป็นรายได้แล้วให้ลูกหนี้ หรือ

2.2 ผลขาดทุนจากการรับโอนทรัพย์สินที่มีมูลค่าราคายุติธรรมต่ำกว่ายอดหนี้ที่ตัดจำหน่ายไป หรือ

2.3 มีการผ่อนปรนเงื่อนไขการชำระหนี้ ซึ่งทำให้มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับต่ำกว่ามูลค่าหนี้ตามบัญชีของลูกหนี้รวมดอกเบี้ยค้างรับที่บันทึกเป็นรายได้แล้ว หรือ

2.4 มีส่วนสูญเสียจากการคำนวณ โดยใช้ราคาตลาดของลูกหนี้ หรือการใช้มูลค่าราคายุติธรรมของหลักทรัพย์ที่เป็นประกัน หรือมีส่วนสูญเสียจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้อันเนื่องมาจากเหตุผลอื่น เช่น การแปลงหนี้เป็นทุน เป็นต้น

3.6 องค์การที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

นับแต่เกิดวิกฤติของประเทศจนมีรัฐบาลที่ผ่านมาถึง 3 รัฐบาลจนถึงปัจจุบัน ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในระบบสถาบันการเงิน และนอกระบบสถาบันการเงิน โดยมีหน่วยงานที่สำคัญ ดังนี้

1) คณะกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (คปน.)

คปน. จัดตั้งขึ้นตามมติที่ประชุมคณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ(กรอ.) เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน 2541 มีหน้าที่กำหนดนโยบายและเร่งรัดให้มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้เร็วขึ้น นอกจากนี้ คปน. ได้จัดตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และธนาคารแห่งประเทศไทย ได้จัดตั้งสายปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (สปน.) เพื่อดำเนินการตามนโยบายที่ คปน. กำหนดโดยการประสานงานให้เจ้าหนี้และลูกหนี้เจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ตามกระบวนการที่ คปน. ได้กำหนดไว้ตามสัญญา ICA/DCA สำหรับลูกหนี้รายใหญ่ และตามบันทึกข้อตกลงในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ถ้าเป็นลูกหนี้รายกลางและรายย่อย ทั้งนี้ ในปัจจุบัน สปน. ยังคงใช้แนวทาง ICA/DCA ในการส่งเสริมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้สำหรับลูกหนี้ที่มีเจ้าหนี้ 2 รายขึ้นไปและมีมูลหนี้ตั้งแต่ 20 ล้านบาทขึ้นไป รวมทั้งเปิดรับลูกหนี้ที่มาติดต่อกับ สปน. โดยตรงด้วย

2) ศูนย์ให้คำปรึกษาทางการเงินสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและประชาชน (สงป.)

สงป.จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2542 ตามมาตรการปรับปรุงโครงสร้างทางการเงินสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อบรรเทาภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ มีระยะเวลาสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2546 โดย สงป.มีบทบาทสำคัญด้านให้คำปรึกษาทางการเงินด้านการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ นอกจากนี้ สงป.ยังมีบทบาทในการเป็นตัวกลางประสานงานกับสถาบันการเงินของรัฐเพื่อให้ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(SMEs) และประชาชนเข้าถึงแหล่งเงินทุน พร้อมทั้งปรึกษาแนะนำในเรื่องการหาแหล่งเงินทุน และการจัดการอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านการเงิน การบัญชี การตลาด การเขียนแผนธุรกิจ และการกู้เงิน

3) บรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย(บสท.)

บสท.เป็นหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ.2544 ทำหน้าที่แก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ของลูกหนี้สถาบันการเงินของรัฐและเอกชน ให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ด้วยการรับ โอนสินทรัพย์ที่จัดขึ้นเป็นสินทรัพย์ด้อยคุณภาพจากสถาบันการเงิน มาบริหารจัดการตามวิธีการที่กำหนด โดยพยายามให้ลูกหนี้ฟื้นตัวอยู่ในสถานะที่สามารถดำเนินกิจการ และชำระหนี้ที่ค้างชำระได้ อีกทั้ง เป็นการสร้างเสถียรภาพให้ระบบสถาบันการเงิน และความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศด้วย

สินทรัพย์ด้อยคุณภาพที่ บสท.รับ โอน ได้แก่ ลูกหนี้ที่เป็นสินทรัพย์ด้อยคุณภาพของ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ และบริษัทบริหารสินทรัพย์ ซึ่งสินทรัพย์ด้อยคุณภาพดังกล่าวเป็นสินทรัพย์ที่ถูกจัดชั้นสูญ สงสัยจะสูญ สงสัยหรือต่ำกว่ามาตรฐาน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2543

4) บริษัทบริหารสินทรัพย์

บริษัทบริหารสินทรัพย์จัดตั้งตามพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ.2541 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2541 เพื่อแก้ไขปัญหาสินทรัพย์ด้อยคุณภาพของสถาบันการเงิน โดยให้สถาบันการเงินจัดตั้งบริษัทดังกล่าว โดยเข้าไปถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 50 ของทุนชำระแล้ว การจัดตั้งบริษัทนี้เพื่อให้สถาบันการเงินแยกสินทรัพย์ด้อยคุณภาพออกมา แล้วขายหรือโอนสินทรัพย์ด้อยคุณภาพตลอดจนหลักประกันของสินทรัพย์นั้นให้แก่บริษัทบริหารสินทรัพย์ เพื่อนำมาบริหาร หรือจำหน่ายจ่ายโอนต่อไป

5) บรรษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน (บพส.)

บพส.จัดตั้งตามพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน พ.ศ.2540 เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการแก้ไขปัญหาสถาบันการเงิน และเพื่อฟื้นฟูสถานการณ์และการดำเนินงานของสถาบันการเงินบางแห่งในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ โดยบพส.ดำเนินการรับซื้อและรับโอนสินทรัพย์ด้วยคุณภาพจากสถาบันการเงินที่เป็นบริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์รวม 56 แห่งที่ถูกปิดกิจการ สถาบันการเงินที่กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินได้เข้าถือหุ้นและมีอำนาจบริหาร และรับซื้อและรับโอนสินทรัพย์ด้วยคุณภาพจากองค์การบริหารสินเชื่อสหกรณ์ทรัพย์ (อบส.) โดย บพส.จะนำสินทรัพย์เหล่านั้นไปบริหารให้มีสภาพและมูลค่าสูงขึ้น และจำหน่ายออกไป

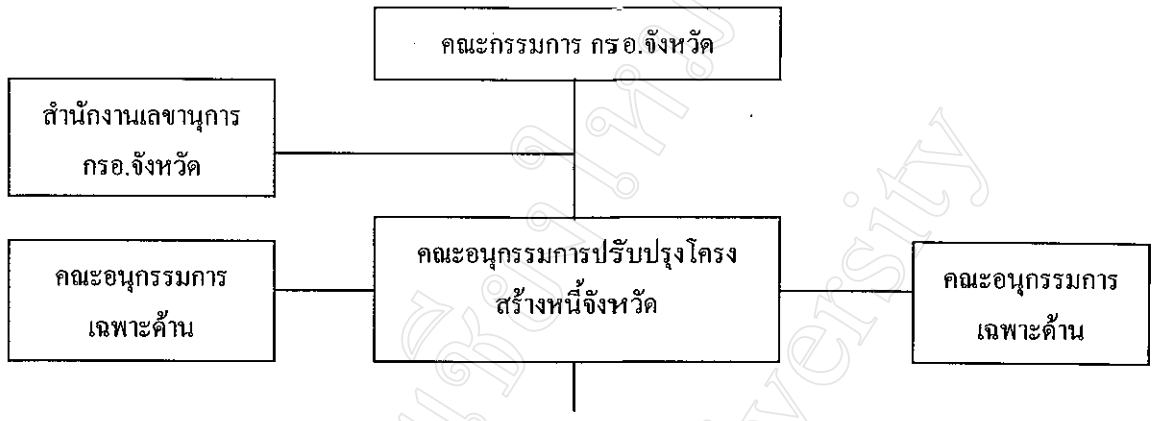
6) องค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ปรส.)

ปรส.จัดตั้งขึ้นตามพระราชกำหนดการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน พ.ศ.2540 เพื่อดำเนินการกับสถาบันการเงินที่ถูกระงับกิจการตามคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2540 จำนวน 16 แห่งและวันที่ 5 สิงหาคม 2540 จำนวน 42 แห่งรวมเป็น 58 แห่ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ไขฟื้นฟูฐานะของบริษัทที่ถูกระงับกิจการ พร้อมทั้งช่วยเหลือผู้ฝากเงินและเจ้าหนี้ที่สุจริตของบริษัทที่ถูกระงับการดำเนินกิจการ และชำระบัญชีบริษัทดังกล่าวหากไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ โดยการเลิกบริษัทและขายทรัพย์สิน เพื่อนำเงินมาชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ที่บริษัทมีอยู่

7) คณะอนุกรรมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้จังหวัด

คณะอนุกรรมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้จังหวัด เป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการกรอ.จังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ประธานหอการค้าจังหวัดเป็นรองประธานคนที่ 1 และประธานสภาอุตสาหกรรม เป็นรองประธานคนที่ 2 มีหน้าที่รวบรวมประเด็นปัญหาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับหนี้เสียที่เกิดขึ้นในจังหวัด และปรับปรุงโครงสร้างหนี้ประจำจังหวัด โดยไม่จำกัดวงเงินที่ต้องพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เป็นองค์กรกลางที่ให้ความเป็นธรรมแก่เจ้าหนี้และลูกหนี้ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้และการประนอมหนี้ตามนโยบายของรัฐบาล พิจารณาตัดสินและปรับปรุงโครงสร้างหนี้และประนอมหนี้โดยความเห็นชอบจากทั้งฝ่ายลูกหนี้และเจ้าหนี้ หากลูกหนี้ เจ้าหนี้ไม่เห็นชอบตามมติของคณะอนุกรรมการฯ ให้ถือว่าการประนอมหนี้สิ้นสุดลงให้ลูกหนี้และเจ้าหนี้ไปตกลงกัน คณะอนุกรรมการดังกล่าวมีโครงสร้างตามแผนภูมิที่ 3.2

แผนภูมิที่ 3.2 ผังการจัดตั้งคณะกรรมการปรับปรุงโครงสร้างหนี้จังหวัด

- ผู้ว่าราชการจังหวัด(ประธานคณะกรรมการฯ)
 ประธานหอการค้าจังหวัด(รองประธานคนที่ 1)
 ประธานสภาอุตสาหกรรม(รองประธานคนที่ 2)
อนุกรรมการภาคราชการ - อัยการจังหวัด - คลังจังหวัด - อุตสาหกรรมจังหวัด - พาณิชย์จังหวัด - ที่ดินจังหวัด - ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย	อนุกรรมการภาคเอกชน - ประธานชมรมธนาคาร - ผู้จัดการธนาคารทุกแห่ง - ประธานนายความจังหวัด

- หัวหน้าสำนักงานจังหวัด(อนุกรรมการและเลขานุการ)
 เลขานุการหอการค้าจังหวัด(อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ)
 เลขานุการสภาอุตสาหกรรมฯ(อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ)
 เลขานุการชมรมธนาคารพาณิชย์จังหวัด(อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ)

4) ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางการเงิน

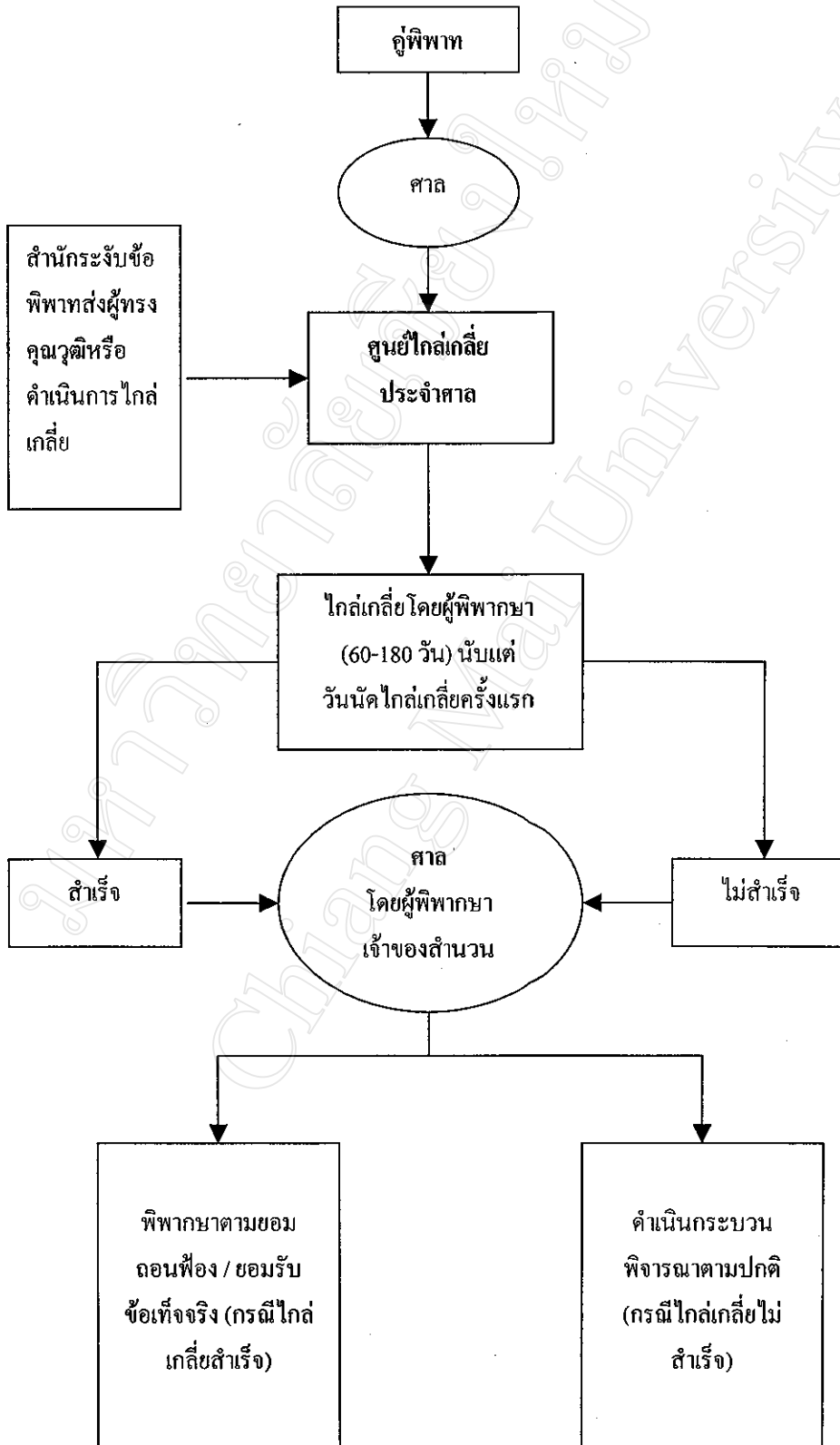
การเจรจาออกศาลของลูกหนี้กลุ่มเป้าหมายของ คปน.มีส่วนหนึ่งที่เจรจาไม่สำเร็จ และอีกส่วนหนึ่งไม่เข้าเจรจาในกระบวนการ ซึ่ง ณ เดือนเมษายน 2544 เจ้าหน้าที่ได้ฟ้องร้องตามกระบวนการศาลประมาณ 1.0 ล้านล้านบาท มีผลให้คดีในศาลมีจำนวนมากและใช้เวลาค่อนข้าง

มาก ทำให้ตัวเลข NPLs ยังอยู่ในระบบสูง ดังนั้น คปน.และสำนักงานศาลยุติธรรมได้ประสานงานเพื่อจัดตั้งศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางการเงินขึ้นในศาลทั้งในกรุงเทพฯและต่างจังหวัด โดยประธานศาลฎีกาในฐานะประธานกรรมการบริหารศาลยุติธรรมได้ออก ระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมว่าด้วยการไกล่เกลี่ยเพื่อระงับข้อพิพาททางการเงิน พ.ศ.2544 ลงวันที่ 22 มีนาคม 2544 เพื่อเป็นหน่วยงานไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทประจำศาล ซึ่งจะทำหน้าที่ประสานงานกับคู่พิพาท โดยหากเข้าสู่กระบวนการเจรจาในศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทจะใช้เวลาเพียง 60 – 180 วัน หากการไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จก็ถือว่าการไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลงการพิจารณาคดีตามกระบวนการยุติธรรมก็จะดำเนินต่อไป

การไกล่เกลี่ยของศาลในคดีเกี่ยวกับหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) เป็น โครงการเฉพาะกิจเพื่อช่วยลดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งปัจจุบันได้ยื่นเข้ามาสู่การพิจารณาของศาลเป็นจำนวนมาก หากดำเนินการไปตามกระบวนการตามปกติบางครั้งอาจเสียค่าใช้จ่ายและเสียเวลามาก เมื่อมีการอุทธรณ์ ฎีกาต่อไปอีก ก็ยังทำให้เกิดความเสียหายทั้งต่อคู่ความและเศรษฐกิจของประเทศด้วย

ผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท ตามกระบวนการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาท จะเป็นผู้ช่วยเหลือและชี้ประเด็นให้คำปรึกษาหรือหาแนวทางแก้ไขปัญหาให้แก่คู่ความ ทั้งนี้ ขั้นตอนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางการเงินปรากฏตามแผนภูมิที่ 3.3

แผนภูมิที่ 3.3 ขั้นตอนการ โกงเกลี้ยซื้อพิพาททางการเงิน

3.7 สิทธิประโยชน์จากทางการในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของประเทศไทย หน่วยงานราชการได้ให้สิทธิประโยชน์ต่างๆให้แก่ฝ่ายเจ้าหนี้สถาบันการเงินและฝ่ายลูกหนี้ โดยมีหน่วยงานหลัก 3 หน่วยงาน ได้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย กรมสรรพากร และกรมที่ดิน ที่ได้ออกกฎเกณฑ์ต่างๆออกมาตั้งแต่ปีพ.ศ.2541 และผ่อนผันขยายเวลามาทุกปี หลังสุดเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2545 คณะรัฐมนตรีได้มีมติขยายระยะเวลาการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีและค่าธรรมเนียมกรณีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ออกไปอีก 1 ปี เป็นสิ้นสุดในวันที่ 31 ธันวาคม 2546 สาละสำคัญของสิทธิประโยชน์ต่างๆ สรุปได้ดังนี้

1) ธนาคารแห่งประเทศไทย จะให้สิทธิประโยชน์แก่ฝ่ายเจ้าหนี้หรือสถาบันการเงินเป็นส่วนใหญ่ เช่น

1.1 เปลี่ยนแปลงการเกณฑ์การจัดชั้น โดยให้ลูกหนี้ที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้เสร็จตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด จัดชั้นเป็นหนี้ปกติโดยไม่ต้องรอเวลา 3 เดือนหรือ 3 งวดการชำระเงินเป็นผลให้ธนาคารลดการกันค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญน้อยลงเท่ากับเป็นการลดรายจ่ายของธนาคาร ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดได้แก่เงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1.1.1 ลูกหนี้สามารถชำระดอกเบี้ยได้ในอัตราไม่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยตลาด โดยไม่มีช่วงปลอดชำระดอกเบี้ย

1.1.2 ลูกหนี้รายที่มีส่วนสูญเสียจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของยอดหนี้ตามบัญชี

1.1.3 ลูกหนี้ในลักษณะมีเจ้าหนี้ร่วมหลายราย(Loan Syndication) มีข้อยุติในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

1.1.4 กรณีศาลได้มีคำพิพากษาตามสัญญาประนีประนอมยอมความ และกรณีที่ศาลมีคำสั่งเห็นชอบตามคำขอประนีประนอมหนี้หรือแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้แล้ว ทั้งนี้ คำพิพากษาและคำสั่งดังกล่าวเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

1.1.5 กรณีที่สถาบันการเงินได้ทำการปรับปรุงโครงสร้างหนี้โดยได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทยหรือ คปน.

1.2 ให้สถาบันการเงินถือหุ้นในบริษัทลูกหนี้ได้เกินร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นของลูกหนี้เฉพาะกรณีที่ถือหุ้นมาจากการชำระหนี้ตามหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้

1.3 อนุญาตให้สถาบันการเงินประกอบธุรกิจเช่าซื้อ และให้เช่าแบบลิสซิ่งอันเนื่องมาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

1.4 ขยายเวลาการถือครองกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ของสถาบันการเงินจาก 5 ปี เป็นถาวร 10 ปี เฉพาะอสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้และเป็นการรับโอนมาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2544

1.5 กำหนดให้สถาบันการเงินสามารถตัดจำหน่ายลูกหนี้จัดชั้นสูญ และลูกหนี้ที่จัดชั้นสงสัยจะสูญที่ได้กักเงินสำรองคร้อยละ 100 แล้วตามหลักเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทยออกจากรายบัญชี โดยสามารถนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการคำนวณภาษีได้

1.6 ให้ธนาคารพาณิชย์จัดชั้นลูกหนี้ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่เป็น NPLs เป็นจัดชั้นปกติ สำหรับรายที่มีศักยภาพในการดำเนินธุรกิจที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้เสร็จ

2) กรมสรรพากร จะให้สิทธิประโยชน์แก่ฝ่ายเจ้าหนี้หรือสถาบันการเงินและผู้เป็นลูกหนี้

2.1 สิทธิประโยชน์ของฝ่ายเจ้าหนี้หรือสถาบันการเงินและเจ้าหนี้อื่น

2.1.1 เจ้าหนี้ที่เป็นสถาบันการเงิน และเจ้าหนี้อื่นสามารถนำมูลหนี้ส่วนที่ปลดหนี้ให้แก่ลูกหนี้ อันเนื่องจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณภาษีได้

2.1.2 เจ้าหนี้ที่เป็นสถาบันการเงิน และเจ้าหนี้อื่นสามารถนำภาษีขายที่คำนวณได้จากหนี้สูญที่เกิดจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ไปหักออกจากภาษีขายของตนในเดือนที่มีการจำหน่ายหนี้สูญได้

2.1.3 เจ้าหนี้ที่เป็นสถาบันการเงินหยุดรับรู้รายได้ดอกเบี้ยในการคำนวณภาษีกรณีลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ติดต่อกันจาก 6 เดือนเป็น 3 เดือน เพื่อให้เจ้าหนี้สถาบันการเงินต้องชำระภาษีธุรกิจเฉพาะเพิ่มอีก 3 เดือน

2.1.4 เจ้าหนี้ตามการฟื้นฟูกิจการ ว่าด้วยกฎหมายล้มละลาย สามารถนำมูลหนี้ส่วนที่ปลดหนี้ให้ ถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณภาษีได้

2.2 สิทธิประโยชน์ของฝ่ายลูกหนี้

ยกเว้นภาษีจากการระดมหนี้ตามแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามกฎหมายล้มละลายในกรณีเงินได้จากการปลดหนี้ และเงินได้จากการโอนทรัพย์สิน การขายสินค้าหรือบริการ และการกระทำตราสาร

2.3 สิทธิประโยชน์ของฝ่ายเจ้าหนี้และลูกหนี้

ยกเว้นภาษีเงินได้ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์จากการปลดหนี้และเงินได้จากการ โอนทรัพย์สิน การขายสินค้าและบริการ อันเนื่องจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ให้แก่เจ้าหนี้ที่เป็นสถาบันการเงินและลูกหนี้ของสถาบันการเงิน

3) กรมที่ดิน

เจ้าหนี้และลูกหนี้จะได้สิทธิประโยชน์การลดหย่อนค่าธรรมเนียมการโอนที่ดิน อสังหาริมทรัพย์และอาคารชุดจากร้อยละ 2 เหลือร้อยละ 0.01 เพื่อสนับสนุนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ในกรณีต่อไปนี้

ก. เจ้าหนี้ที่เป็นสถาบันการเงินเป็นผู้รับ โอนอสังหาริมทรัพย์หรืออาคารชุดจากลูกหนี้ หรือโอนคินอสังหาริมทรัพย์หรืออาคารชุดให้แก่ลูกหนี้เมื่อเจ้าหนี้ที่เป็นสถาบันการเงินได้รับชำระหนี้แล้ว

ข. ลูกหนี้สถาบันการเงิน โอนอสังหาริมทรัพย์หรืออาคารชุดให้แก่บุคคลที่สาม เพื่อชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ที่เป็นสถาบันการเงิน

ค. เจ้าหนี้อื่นที่มีใช้สถาบันการเงินและเป็นเจ้าหนี้ร่วมกับเจ้าหนี้ที่เป็นสถาบันการเงินรับโอนหรือโอนคินอสังหาริมทรัพย์หรืออาคารชุดจากเจ้าหนี้

ง. เจ้าหนี้เป็นผู้รับ โอนหรือโอนคินอสังหาริมทรัพย์หรืออาคารชุดจากลูกหนี้ภายใต้กฎหมายล้มละลาย

จ. สถาบันการเงินเรียกจดทะเบียนจำนองอสังหาริมทรัพย์หรืออาคารชุดเพิ่มจากลูกหนี้หรือผู้จำนอง